

helt maatte paa alt det, som det tidligere Forslag gif ud paa, tror jeg dog, at man under de givne Forhold vil erkjende sig tilfredsstillt ved en Ordning som den nu foreskæede, der har en historisk Hjemmel. — Den næste Paragraf i Lovforslaget, som sikker en aarlig Indtægt ligeledes fra Kommunitetet, hvilket jo betyder det Samme, som om Universitetet fik en Forgøelse af sin Kapitalformue, er ogsaa i den Grad historisk begrundet i Forhold til Kommunitetet, at der ikke fra den Side kan anses Noget derimod. Ved §§ 1 og 2 vil Universitetet være stillet, ikke saaledes, at det kan forventes selv fuldt at afholde sine Udgifter, men saaledes stillet, som det var, jeg tror, indtil 1873—74 — det er altsaa ikke længer tilbage end 7 a 8 Finansi-aar, at det er gaaet saa langt ned ad Bakke — at det kan dække den væsentligste Del af sine Udgifter, bortset fra de forsøgede Udgifter, som nye Forhold kunne kræve. Derved mener jeg, at man fra Universitetets Side bør lægge ikke ringe Vægt, og jeg tror derfor, at man ikke kan betragte alene § 3 som Kvintessentsen, men tillige maa lægge betydelig Vægt paa §§ 1 og 2. Jo lavere man gaar med Hensyn til det, som Universitetet som Institut med særlige Fonds kan gjøre Regning paa, — jo lavere man i denne Henseende gaar i Forhold til Totaludgiften, desto mere tiltager den Betragtning i Vægt: Hvad kan det Hele nytte, bliver det ikke betydningsløst alligevel? Derfor maa der lægges Vægt paa §§ 1 og 2; men ganske vist vil det, der tilsiges i disse Paragrafer, ikke være tilstrækkeligt til at dække stigende Udgifter, og derfor er § 3 en Nødvendighed, og det allerede blot for ikke at vække den Illusion, at der ved de forudgaaende Paragrafer skulde være skaffet Dækning tilstede. Det er de Synspunkter, hvorfra man oftere fra Universitetets Side har drøftet dette Spørgsmaal; man har der ikke drøftet det med nogen embedsmæssig Besøielse, thi det have vi som sagt ikke, og det er heller ikke Universitetets Myndigheder, der som saadanne have udtalt sig under Forarbejderne til dette Forslag, og det er saaledes ogsaa blevet drøftet fra deres Side, der interessere sig for Universitetets Silling. Det er disse Synspunkter, som jeg har ønsket at lægge det Udvalg, som maatte blive nedsat om Lovforslaget, og derefter Thinget paa Hjerte.

Bale: Den ærede Forsamling vil vide, at jeg tidligere har udtalt mig for, at man istedetfor at yde Kapitaltilskud til Universitetet skulde søge paa en eller anden Maade at skaffe Universitetet mere Fordegods. Grunden til, at jeg har tilraadet det, er den, at Hovedkapitalen ved Universitetet alt er Fordegods, og at det har vist sig gjennem en længere Arrække, at Universitetet har kunnet bestyre sit Fordegods paa en efter vore Forhold ualmindelig heldig Maade. Nu spørges

der: Hvorfra skulde dette Fordegods kunne tages? Ja, her foreligger jo nu f. Ex. idag et Forslag, hvori Ministeren ønsker Udsættelse med Hensyn til Salget af en af Landets Eiendomme; men jeg maa tillige sige til, at, uagtet jeg paa ingen Maade hører til dem, der i sin Tid søgte at virke for at sælge Statskovene for at gjøre dem til Agerland, kan jeg dog ikke se bort fra, at der gives Steder i Landet, hvor der er saa mange Skove, at det dog er et stort Spørgsmaal, om det er statsøkonomist at lade dem staa, eller om det vilde anrette nogenlommeligt Skade, at man tog nogle enkelte af disse Skove og solgte dem til Eiendomme. Her kommer jeg ind paa et Spørgsmaal, som det forekommer mig, at man ikke har tænkt paa, naar det er Tale om at sælge Statens Eiendomme, og jeg skal her sige, at her er en Bei, hvorved der idetmindste foreløbig kan staves en ikke ubetydelig Indtægt tilveie, uden at man foretter noget Menneffe. Der er med Hensyn til Geistlighedens Indtagter her fra denne Sal udtalt Ønske om at bortselge idetmidste endel af de til Præstegaardene henlagte Jorder. Der er ikke Nogen, der har tænkt paa, ialfald har jeg ikke hørt udtale i denne Forsamling, at Nogen har tænkt derpaa, — at i det Dieblit, man gjorde dette, skulde der være stet en Forandring i samme Dieblit, nemlig den, at disse Jorder skulde være solgte med Tiendepligt lige med de andre Jorder, der drives ved Siden af; men man har altsaa villet sælge dem tiendefrit. Nu spørger jeg de ærede Herrer, som have talt om, at disse Jorder skulde f. Ex. — det er kun en Indfudsbe-mærkning, jeg gjør — udstykses og sælges til mindre Eiendomsbesiddere i Parceller paa under 1 Ed. Hartorn, hvem vil, hvis det skulde ske, og der ikke var ganske særegne Sikkringsmidler for, at disse Eiendomme bibeholdtes i den Størelse og hos dem, man ønskede at op hjælpe paa den Maade, indstaa for, at ikke efter en vis Tids Forløb vilde disse meget efterspurgte Jorder, der vare tiendefrit, være solgte og bragte over i andre Hænder? Dette vil vist Ingen, der veed, hvad det er for en Byrde at have tiendepligtig Jord, og hvilken Behagelighed det er at have tiendefrit Jord, garantere imod. Nu spørger jeg, naar der nu er Tale om at sælge Statens Eiendomme, hvad er der saa i Veien for at sælge dem med en til Forholdene svarende Tiendepligt? Intet! De, der ville kjøbe dem, kunne kjøbe dem, naar de have Kyst dertil, hvis ikke kunne de lade det være; men Jorderne ville nok blive kjøbt med den Forpligtelse; thi der er netop heri Landet en stor Efterspørgsel efter mindre Eiendomme. Her er altsaa en Maade, hvorpaa Staten kunde skaffe sig større Indtagter, ved paa fornuftig Maade at raade baade over visse Dele af Statskovene og over saadanne Eiendomme som f. Ex. der her er fremsat Forslag om idag. Jeg spørger derfor nu, var der ikke, da Universitetet hidtil har havt Fordegods og har